

Naročnina: doma na sküpnih naslov mesečno 2 D., na posameznika 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din z M. Listom, M. Ograjnikom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

N G. Milač Simon prof.
Majstrova ul. 3.

MO
Maribor

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensov-

„Poslano“ i med tekstom vsaka reč 2 Din. Mali oglasi do 10 reči 5 Din., više vsaka reč 1 D. 50 p, i oglasna taksa posebi. Popust po dogovori.

Mati.

Marca 25. svetimo najboše matere god. Najboše, najsmilenejše i najrodovitnejše. Te mi pravili, pa je Marija mela samo ednoga Sina, Jezusa. Je istina. A te eden je stvoriteo vseh nas, on je začetek i konec vsega, ka je bilo, ka je i ka bo živoga na zemli. I ž njim je mela teliko skrbi i bridkosti, ka vse brige vseh mater do do konca sveta v nedopovedljivoj meri prekosi. Zato je ona najrodovitnejša mati.

Mati mora roditi. Žena, štera ne rodi, je ne mati i ne more biti mati. Zemli pravimo: Mati zemla. Pa pridenemo: Ta nas nosi, hrani, ta nas pri življenji drži, ta rodi vse za nas.

Cerkvi pravimo: Maticerkev. Pa verjemo, ka nas v duši ona porodi na novo življenje, na življenje milošče po svestvaji, po šterom pride ednok večno življenje.

Mati rodi. Rodi za tistoga, od koga je dar materinstva sprejela, za Boga. V tom je skrivnost materinstva. Je en deo bože vsemogoče stvoritel-ske oblasti, štera na svet prinaša Bogi spodobna bitja i je obdrži v življenji. Mati za Boga rodi z oblastjov, štero njej je on poklono. Z toga sledi, ka je odvisna v svojem materinstvi popolnoma od Boga, popolnoma podvržena njegovim zapovedam. Te zapovedi pa 1) ne pripoznavajo nezakonskih mater, 2) pa določijo dužnosti zakonskih mater.

Nezakonska mati je toti mati, a proti božoj zapovedi, odnosno prepovedi: Ne nečisti! Nezakonsko materinstvo je pred Bogom nečistost. Je grozno razžalenje tistoga, ki je večna Čistost i koga samo čisto srce sme ednok gledati, kak nas vči boži Sin. I čeravno se s poznej sklenjenim zakonom poravna na zvünaj spadaj pred Bogom nikdar ne bo rojstvo deteta valalo kak sad materinstva, nego kak sad nečistosti. Prava pokora toti popravi greh, z duše zbriše zamazek, odpusti se vse, pozabi se vse, a nezakonsko materinstvo od Boga nikdar ne bo priznано i plačano, to se dosegni ne more. Grozoviti opomin za mlade ljudi, kak naj se na zakon naj pripravljajo: nečisti biti ne smejo.

Marija je rodila, kak je Bog odredilo: Boga kak devica. Vsikdar devotka: pred porodom, pri porodi i po porodi. To je vesela vera katoličanskoga srca.

Pred porodom devotka. Čista naj stopi v zakon dekla, devica naj bo. Lepše herbije i vekše tudi ne more prnesti svojemi moževi. Ž njim postane mati. Samo to materinstvo spozna Bog: zakonsko materinstvo. Moži je prinesla devištvo, da iz njega zraste tisto materinstvo. Iz lelije se razmnožijo rožice vu familije, to so deca. I tu pride ostra zapoved pred matere, ki jo davle Duh sveti: „Zakonska postela bodi čista“.

Ne je čista, če mati v zakoni šče samo telovno naslednost vživati, nešče pa teliko dece roditi, kak njej je Bog odločilo. Ešče menje je pa čista, če misli na druge moške poleg svojega moža. Marija je bila tista žena, rodila je kak je Bog odredilo za njo i v največšem siromaštvu, v najgrozovitejšem preganjanju, v najmučnejšoj zavrženosti je ostala golobica samo ednoga moškoga, svojega moža, sv. Jožefa. Pa je dala s sedmerim ostrim mečem prebodnoti svoje najsvetejše srce, naj samo odgoji svoje Dete po božoj zapovedi. Ona je s tem postala najpopolnejša mati i zgled vsem materam.

Pred nedavnomo smo ešče ne poznali „materinskih dnevoj“. Naše matere ne trbelo opominati na njihovo vzvišeno čast i materinsko dužnost, poznale so jo i jo spunjale. Maticerkev ne pozna dnešnjih „mate-

rinskih dnevoj“. Njeni materinski den je Marijino oznanenje 25. marca, gda ta najsvetejša mati vči vse matere na zakonsko življenje po božoj volji gda vabi k svojemi Deteti v presv. hoštiji vse matere, naj bi ga sprejele pri sv. prečiščavanju i ž njim okreplene po njenom zgledu v zakoni živele. To je katoličanski materinski den.

Parade, štere se tu pa tam prirejajo, nemajo nikše zveze z Marijinim materinstvom i ne odkrivajo pravoga pomena materinstva, ki ga je Bog odločilo. So samo čustvene zvünešnosti, štere je svet gor najšo, ne pa Duh sveti. Kda to vgotavljamo, ne obsojamo prireditve, če so nedužne, nego kažemo na pravo pot, po šteroj naj bi se gibale. Najbole jalna skušnjava hüdoga duha denešnjih časov je ravno v raznih prireditvaji, štere odzvünaj vlečejo, zabavljajo, razveseljajajo, odnotraj pa vmarjajo Kristušovoga duha, ki edini sme živeti v naših dušaji. TSJ.

Boj proti Bogi.

Eden jezuit, šteri je bio prve dugši čas v Moskvi, pripovida v sledeče: „Kda sam se müdio v Moskvi se je eden mladi, nezreli boljševiški agitator nesramno pred menov izrazo: 1. 1950. bomo pozvali boljševiški sestaneke v Vatikanu!“ Nasmejao sem se, kda sem čuo te nesramne reči, ali zdaj se več ne smejem, ar je te mladi brezverec dnes na vodilnom mestu v Rusiji i svoje odločbe premišleno izvaja.

Ali nas krščenike ne zasramüjejo brezverci z svojim siromaškim znanjom od Bože vole? Oni tak navdüšeno delajo proti Bogi i njegovej sv. Cerkvi, a mi smo kelko slabši od njih, ka se tiče dela za Boga. Ne smemo dremati! Zberimo se v vrste v borbo za istino i za Boga. Branimo svoje katoličansko prepričanje, svoje pravice! Molimo za naše brate v Rusiji i Mehiki, šteri so pozapreti v temnicaji zavolo vöre v Boga!“

Püšpek Sloskan, kda se je povrno iz strašne temnice na Solovjetskih otokih, je sledeče povedao: „V Rusiji se vodi boj proti Bogi, proti veri i čüdežom, a brezverci to nazivljejo boj proti kapitalizmu!“ Püšpek je nadale proso, naj bi vsi katoličanci vroče molili za vse preganjance v Rusiji, ar oni trpijo velke telovne i duševne bolečine. To je povedao iz svojega lastivnoga trpljenja i lastne skušenosti. Kak katoličani, tak tudi pravoslavni v Rusiji nemajo več duhovnikov, ravno tak kak tudi v Mehiki ne.

Cela Sibirija ma komaj ednoga edinoga duhovnika, a v ostaloj Rusiji šče žive 30—40 katoliških duhovnikov.

Tudi pri nas v našoj državi so ljudje, šteri delajo proti Bogi. V Beogradu izhaja marksistična revija „Časopis živih“. Tiska se v latinici. V 6. štev. prinaša članke, v šterih se odkrito oprijemlje marksizma. Iz posameznih sestankov se vidi oster naval proti vsakoj vöri i nazadnje tudi proti krščanstvu. Te časopis vodi borbo proti krščanskoj morali, krščanskim družinam. V vseh člankaj se hvali društveni napredek v Sovjetskoj Rusiji. Naloga nas krščenikov je, da ostro zavračamo vsakše protiversko gibanje i da mislimo za preganjane brate v Rusiji i Mehiki, ki leta i leta dugo trpijo pod komunističnim jarmom. Zato je najpriporočlivejšje, da vsaki den je zročimo Bogi v molitev i zmagali bodo nad tem komunističnim sovražnikom, ki preganja duhovnike, vmarja deco i zapravlja njihovo nedužno mladost, napunjava temlice i vse to zavolo Boga, brez šteroga nemajo življenja, ne sreče, ne bogastva. I zato nas prosijo na pomoč, da molimo za nje, da bodo tudi oni lahko vživali dobroto, ki je neskončna.

„Ne bodite robi ljudi!“

Lüdje se tak bojijo, ka svoje duše odavlejo.

(Iz govora püšpeka dr. J. Srebrniča.)

„... Vnogo nesreče prinese strah i obzir, če si mislimo, ka de si te ali oni mislo od mene, kak de mene sodo i od mene gučao. Zaistina čüдно je, kak se dnes lüdje boji-jo. Bojijo se poslušati püšpeka ali svojega plebanoša, bojijo se braniti ga, ali ga pozdraviti ali obiskati i to zato, ar bi se moglo zgoditi, ka bi je raznesli za „popovske“ i Bog zna šče kak bi je očrnilo.

Dostakrat je strah tak velki, ka se i same duše odavlejo. Katoličanska vzgojna načela zahtevljejo, ka stariši svoje dece ne vpišejo v društva, štera so ne osnovana na verskoj podlagi. Čeravno roditeli znajo, ka iz takših društev pridejo lüdje, šteri so nasprotni Bogi i veri, odavlejo duše svoje dece, ar jih je strah.

Deca vidi v društvah voditele, šteri ne spunjavlejo verskih dužnosti, šteri napadajo Cerkev, sv. očo Papo, püšpeke i duhovništvo. Stariši znajo, ka pod vplivom takših voditelov zrastejo njüva deca pa itak odavlejo njüve duše.

V takših društvaj se čtejo slabi časopisi, v takših društvaj se nespo-dobno guči, se pleše i na te načine se vodi mladina od Boga. Ta mladina včlanjena v takših društvaj se ne briga zato, kelko je naš Gospod Jezus Kristuš trpo, da nas je odrešo. Na žalost odavle svoje duše, ar se boji, ka je nebi nazivali, ka so klerikalci.

O roditeli, o mladina, ali ne vete, ka je naš Gospod trpo za vas do smrti na križi? I vi li duše odavlete!

Ali ne vete, če je Bog z nami, što more te kaj proti nam? Zapom-lite si reči sv. apostola Pavla: „Küpleni ste za veliko ceno, zato ne bodite robi ljudi!“

„Ka pomaga narodi...“

Prezident Roosevelt je na den zahvale izdao objavo, v šteroj opomina američanski narod na nevarnost, štera njemi preti, če bo še nadale zamenarjao deset zapovedi.

„V preminočem leti“, piše Roosevelt, „smo obnovili svojega duha i svoja srca i jih pripravili za duhovne stvari i bole kak kdakoli smo pripravljeni zdaj doprinesiti velke žrtve za dobro naroda. Naši sobratje se odliküjejo v lübezni do bližnjega i v časi krize so jako pomagali siromakom. Dobra vola, pomagati potrebnim je močen znak na značaji Amerikanca i tak pazlivi opazovalec, kak je Njegova Svetost papa Pij XI., je najšeo večkrat priliko, da je v tom pogledu pohvalo Amerikance. Mi se veselimo toga duha našega naroda, njegova plemenitost nas navdaja z veselimi vüpanji za priševnost. Ka pomaga narodi, če si prisvoji celi svet, če pa pri tom svojo dišo izgübi?“

Prevnogo vzrokov mam, da smo Vsemogočnomi hvaležni. Mam, kak pa, šče dosta siromaštva, ali nevolja, štera je zajela druge narode, nam je bila prihranjena. Ali smo bili Vsemogočnomi za to zadosta hvaležni?

Premislmo, da je tudi v našem kraji vnogo, zavolo šteroga moramo prositi Boga odpüščenja! Skrunitve zakona i prevnoge okolšćine, štere trgajo zakonske vezi, se vsigdar širi-jo. V jezeraj vzgojevalnicaji nega mesta za Boga i njegove zapovedi, nego za sovražnike Boga, ki včijo mladino Boga i njegove zapovedi zaničavati.

V niednom kraji nega tak malo brige za red i zakone, ne samo človeške, nego tudi bože.

Mi se zahvalüjemo Bogi za njegov bogati blagoslov. Mislimo na to, da je prava hvaležnost v tom, da za-

branimo stvari, ki Njega žalijo i ki onesrečüjejo njegovo deco. Če ostanemo šče nadale v toj nevoli (da zaničavljemo Boga i njegove zapovedi), nam preti nesreča vseh nesreč, da postanemo izgübleni narod, narod brez duše. — Tak lepo pravi prezident Roosevelt.

Razgled

po katoličanskem sveti.

Predavanja od Kristuša prepovedana. Nemška tajna policija vsikdar bole strogo nastopa proti katoličanskim društvam i sploh proti katoličanskim prireditvam. Tak je tajna policija prepovedala dve predavanji v katoličanskoj akademskoj zvezi v Düsseldorfu i to predavanje „Jezus Kristuš i duh našega časa“ i predavanje „Kristuš i zgodovina“. Policija ne navaja nikših razlogov, zakaj je prepovedala predavanja. Zato so katoličanci jako razburjeni, ešče tem bole, ar ista tajna policija ne napravi nikaj proti nesramnoj propagandi nemško-ga poganstva. V vseh sinodalnih protestanskih cerkvaj Nemčije je bilo prečteto zanimivo pastirsko pismo. V tom pastirskom pismi se nemška sinodalna cerkev srdito zdigava proti novomi poganstvu v Nemčiji. Pismo pravi, ka je novo versko gibanje v Nemčiji čisto protikršćansko i proti prvoj zapovedi, ki veli, da naj človek verje samo v ednoga Boga. Nova vera rasizma pa zahtevle, da naj nemški narod verje najprve v to, ka je Nemčija večna. To je poganstvo i je takša vera, vera Antikristuša.

Zbližanje med Italijov ino Jugoslavijov.

Zdaj se vršijo trgovinska pogajanja med našov i talijanskov vladov. Pogajanja tečejo vugodno, ka je razveselivo posebno za Slovenijo, ki meji na Italijo. Včasi se ležej oda vse tudi v Slov. krajini.

V Beograd je poslala talijanska vlada tudi novoga poslanika grofa Viola, ki je z jako toplim pozdravom nastopa svojo službo.

Pred kralevskim namestnikom, knezom Pavlom i min. predsednikom je grof Viola z etimi rečmi izročio svoja poverilna pisma na našem dvori: „Vaše kraljevsko visočanstvo! Čast mi je izročiti v roke vašega kr. visočanstva pisma, s šterimi me je Njeg. Vel. krao Viktor Emanuel III., naš zvišeni vladar, blagovolilo imenüvati kak posebnoga poslanika i pooblašćenoga ministra pri Njeg. Vel. kralji Jugoslavije Petri II. Izrečno dužnost mam od šefa vlade, da izjavim, da bo moje delo služilo zbližanju med našima dvema državama. Pooblaščen sem ponoviti, da Italija nema neprijateljskih nakanenj do Jugoslavije i da ne žele zavirati njenoga razvoja na političnom i gospodarskom poli. V tom vüpanji, da mi bo vaše kr. visočanstvo i njegova vlada zvolila ponüditi svojo milonaklonjeno podporo za izpeljanje mojega poslanstva, vam nazanim v imeni Njeg. Vel. kralja Italije i moje vlade najiskrenejšje žele za osebo srečo Njeg. Vel. kralja Petra II. i vašega kr. visočanstva pa za blaženost jugoslovanskoga naroda“.

Kraljevski namestnik, knez Paveo je odgovoro istotak toplo. Povdaro je v svojem govori, da žela italijanske vlade, naj se med našov i talijanskov državov dosegne prirčno sodelovanje za razvoj na političnom i gospodarskom poli, je tudi žela države i vsega našega lüdstva. Po pozdravi se je zatem dugši čas razgovarjao knez Paveo z talijanskim poslanikom, grofom Viola i se je prirčno poslovlo od njega.

NEDELA.

Tretja postna nedela.

Pozdignola je glas žena iz vnožine i pravila: Blagor teli, ki te je nosilo i prsim, ki so te dojile. Jezus njoj je pa pravo: Ja, ešče bole pa blagor tistim, ki božo reč poslušajo i jo očuvalo.

V. Svojim angelom je za tebe zapovedao.

O. Naj te varjejo na vsej tvojih potaj. Molimo. Prosimo, vsemogočni Bog, zgledni se na molitve poniznih i stegni v našo obrambo desnico svojega veličastva. Po Gospodi našem ...

O. Amen.

Evang. sv. Lukača vu XI. táli.

Vu onom vremeni: Zganjao je Jezus vraga i on je bio nemi. I gda bi vó zgono vraga, gućao je te nejni i čudivala se je vnožina. Nisterni so pa med njimi pravili: Vu Belzebubi vragu poglavni vragé zganja. I drugi skušavajući znamenje so z nebes prosili od njega. On pa, kak je vido mišlestvo njihovala, pravo je njim: Vsake kraljestvo vu sebi razdeljeno, opusti se i hiža na hižo spadne. Či je pa i šatan vu sebi razdeljeni; kak bode stalo kraljestvo njegovo? da velite, ka jas vu Belzebubi zganjam vragé. Či pa jas vu Belzebubi zganjam vragé: sinovje vaši v kom je zganjajo? zato oni vaši sodci bodo. Či pa vu prsti Božem zganjam vragé: zaistino je prišlo k vam Kraljestvo Bože. Gđa moćen orožnati varje svoj dvor; vu meri so ona, štera má. Či pa moćnejši od njega pridoći oblada njega, vse orožje njegovo obnesé, v šterom se je vúpao i porobljené njegovo razdrli. Ki je ne z menom, proti meni je; i ki ne spravlja z menom, rasipáva. Gđa nečisti Duh vó zide z človeka, hodi po suhi mestaj, iskajoći počinek i ne najdejoći ga, pravi: povrnem se vu hižo moju, odket sam vó prišao. I gda pride, najde jo z meklov pometenom i osnaženo. Teda ide i vze se sedom drugi duhov hūši od sebe i notri stopivši tam prebivajo. I bodo slednja dugovanja onoga človeka hūša od ti prvi. Včinjeno je pa gda bi eta pravo: podignovši reč nika žena med vnožinov, pravila je njemi: blažena utroba, štera je tebe nosila i prsi, štere si ti cecao. On je pa pravo: od koga bole so blaženi, ki poslušajo reč Božo i njo obdržijo.

*

Berilo iz pisma svetoga apoštola Pavla Efežanom (5.1-9.) Bratje! Nasledujte Boga, kak ljublena deca i živite v lubezni, kak je tudi lūbo nas i se za nas dao v daritev i krvavi aldov, Bogi v prijetno dišavo. Nesramnost pa i vsaka nečistost ali lakomnost naj se med vami niti ne imenuje, kak se svetim spodobi; tudi ne nespodobno oponašanje i nespametni gući ali norčevanje, ka se ne spodob, nego rajši zahvaljvanje. To naj mre znajte i razmíte, da nieden nesramnik ali nečistnik ali lakomnik — ka pomeni bolvanj — nema deleža v kraljestvi Kristušovom i božem. Nišče naj vas ne nori s praznimi rečmi; ar zavolo toga pride boži srd nad sinove nepokornosti. Ne mejte teda z njimi deleža. A negda ste bili tmica, zdaj pa ste svetlost v Gospodi. Kak deca svetlosti hodite — sad svetlosti je naj mre v vsakšoj dobroti i pravici i istini.

*

Če poglednemo pisma apoštola Pavla, štera je on pisao svojim vernikom i je prečtemo s premislekom, opazimo, da se njegove misli največkrat sūčejo okoli lūbezni i čistosti. Berila zadnjih treh nedel, ki jih je sv. Cerkev odebrala, da se nam posebi prečtejo v tom resnom postnom časi, nas tudi na to opominajo. Sv. apoštol Pavel je bio zaistino dobronik vernikov, štere je on spreobno iz poganstva h kršćanstvi. Lūbo jih je, da bi dao svoje življenje za nje, če bi trebalo. To je tudi vćino, gda so njemi v Rimi glavo odsekali. Svojim vernikom je gvišno privošćo istinsko srećo, istinsko blaženost. Mož lūbavi drugo želeći ne more. Što ma srce za druge, kak je to meo apoštol Pavel, ga boli, če vidi, da drugi trpi, ali pa če tak živi, da njemi je trpljenje sojeno za drugi svet. I ravno zato je svoje vernike, do šterih je ne mogeo sam priti, neprestano opominao s svojimi lūbavi punimi pismi. V vsakšem tom pismi je skoro opomin, naj se zdržijo nečistosti i lakomnosti. Tudi v denešnjem berili čemo: „nesramnost i vsaka nečistost i lakomnost naj se med vami niti ne imenuje.“ Tak se spodobí svetim, katolićanom.

Človeča vūha jako nerada čūjejo od te prepovedi. Brani jim greh, v šterom vnogi, mladi i stari najdejo svoje edino veselje. Nega pa vekše nespameti, kak za kratko meseno veselje toga odati neskonćno blaženost večnosti. Nečistnik toga nešće razmeti. Dostakrat pa niti ne more, gda že naj mre tak zabloudi, da na drugo

niti ne misli. V toj duševnoj slepoti je pa ravno njegova najvećka kaštiga. Ar kem bole zabloudi i se pograža v grehotaj nećistosti, bole ga Bog zametavle, hūjše bo obsojeni.

Denešnjemi katolićanskomi sveti apoštol Pavel nikaj inaći ne bi govorio i pisao, kak je pred 1900 leti

Efežanom. Ešće bole bi nas karao. Spoznajmo teda pravo pot, štera je na zvūna vćasih bole trnjava, a nas pela v gvišno blaženost na drugom sveti. Posvetni blišć, posvetne rožice naj nas ne premotijo. Istinsko veselje bomo dosegli samo po poti samozatájvanja.

Politićni pregled.

Naša domaća politika. Vse jugoslovanske radio postaje bodo v toj dobi pred volitvami večkrat pri-našale politićne govore naših ministrov. Prvi je gućao že v soboto 9. marca notrašnji minister, šteri je razlagao, ka bo glavna naloga naše bodoće politike v tom, ka poživ i vtrdi v narodi jugoslovensko miseo, štera more postati fundament našega politićnoga, gospodarskoga i kulturnoga življenja. — To itak znamo i smo vsi zavedni Jugoslovani. Mi pričakujemo gospodarsko olejšavo, to je jedina pomoć. Tak misli pretežna većina Jugoslavije i zato pričakuje gospodarsko pomoć. Da će krūha nega, če nagi hodimo okoli, nam še tak ognjeni nacionalni govori nikaj ne pomagajo. Z ministarskimi plaćami pa je tudi lejko gućati od državotvornosti. Državotvorni smo pa na teliko, da je od toga gućati vsaka reć odveć. Od olejšave gospodarske stiske gućati i kazati pot rešitve, pa nad vse želemo. Po našoj želi je pa govorio Dr. Janković, kmetijski minister, ki je povdarjao posebno gospodarsko pomoć za kmeta.

Grćka revolucija. Kak smo poročali v zadnjoj številki naših Novin, je nastanola na Grćkom revolucija. Ta revolucija je bila po 8 dnevnem bojūvanji dokonćana. Uporniki so v boji bili premagani, sam voditeo upora, Venizelos je pobegno. Prebivalstvo v vsjoj Grćiji je jako navdušeno pozdravljalo vladne vojake, šteri so zatrli punt. Vojni minister, general Kondilis, se je zahvalo jugoslovanskoj javnosti za izkazane iskrene dobre žele, štere je gojio plemeniti jugoslovanski narod pri priliki upora do grćkoga naroda.

Kulturni boj v Nemćiji. Luteranska cerkev v Nemćiji je objavila posebne poslanice proti novomi nemškomu poganstvu i poganskoj časti krvi i plemena. Po svoj Prusiji pa je vlada te poslanice prepovedala javno četiti. Policijske oblasti so vdrle na farofe i vse hiše preiskale, da bi se polastile toga pastirskoga lista. Nikelko luteranskih popov je bilo pri toj priliki aretiranih.

Italijansko-jugoslovanska pogajanja, štera se te dni vršijo, jako dobro napredujuće. V glavnom se pogajajo za zbližanje na gospodarskom poli. Obe pogajajoći državi sta zadovolnivi s zdajšnjim stanjom pogajanj, štera pa ne so šće zaključena.

B.:

Lacijeva zgodba.

Kdor more, naj seže v svojem spominu daleć nazaj, morda bo tudi našel slično zgodbo v sivi davnini.

Takrat je še sonce lepše zahajalo posebno v nedeljkih večerih, vsaj za nas deco, ko smo prignali krave s paše domov in je zaprli v štal. Naše delo je bilo s tem za nedeljo opravljeno. Malo smo še pozadevali pri materi za naše laćne želodce, potem pa zbežali na trate pred kovaćnico, ki je bila poleg vasi.

Tak nedeljski večer se mi je zdel nekaj izrednega, težko pričakovanega. Še sedaj me obide neka prijetna toplota, kadarkoli se ob rožni večerni zarji spomin na nekdanje mlade dni.

Tako živo mi je pred očmi; mirno je legal mrak na naše nizke domove, iz katerih se je vil belkast dim proti nebu in so naše skrbne matere pripravljale večerjo, ko smo mi skakali po tratah pred kovaćnico. Koraćnica in njene trate — to je bilo središće otroškega in vaškega življenja. Na tratah otroci, pod zastrćem kovaćnice možaki, vsako nedeljo večer. —

Proti večeru so prišli kovać Janći, odprli so kovaćnico, pregledali nekatere stvari, predjali kakšno plužno

Kelko zrakoplovov majo ništerne države? Kak se poročá iz Berlina, računa Nemćija, ka ma Francija 5000. Anglija 2000, Rusija 2000, Italija 1500, Poljska 1300, Jugoslavija 900 i Čehoslovaška 700 zrakoplovov. Zatogavolo pravi Nemćija, ka more ona sama meti telko zrakoplovov, kak vse te države, da se bo lejko branila proti svojim sosedom. Kak kriva sodba.

Proraćun podugšam za 4 mesece. V imeni Nj. Vel. krala Petra II. po milosti božoj i voli narodovoj krala Jugoslavije, so kraljevi namestniki na predlog finanćnoga ministra i po zaslišanji ministarskoga sveta, ar je narodna skūpšćina razpušćena, ešće prle kak je sprejela proraćun za l. 1935-36, na podlagi čl. 103 ustave sklenoli i odrejajo: da se proraćun državnih

izdatkov i dohodkov s finanćnim zakonom za 1934-35, sprejeti 28. marca 1934, podugša za mesece april, maj, junij i julij 1935. Državni izdatki se bodo vršili v tom časi v višini teh zneskov: a) štiri dvanajstine kreditov, navedenih v čl. 1 pod 1 finanćnoga zakona za 1934-35. v skūpnom zneski 2.304.784.780 Din, b) štiri dvanajstine kreditov navedenih v čl. 1 pod 2 finanćnoga zakona za 1934-35 v skūpnom zneski 1.085.632.152.66 Din. Finanćni minister naj izvrši te ukaz. 11. marca 1935 v Beogradu.

Pavle, l. r. R. Stanković, l. r.

Dr. Perović, l. r.

Sledijo podpisi ministrov.

Priprave za volitve. Državni odbor za volitve narodnih poslancov je dokonćao svoje delo i je doloćo število voliću v državi. V celoj državi bo 6659 voliću. Od teh bo v dravskoj banovini 543. Državni odbor pa zdaj rešava pitanje postavljanja predsednikov glavnih volilnih odborov v posameznih banovinah.

Novi francoski poslanik. Dodašnji poslanik Paul Naggiar je imenuvani v Prago. Vest krozi, da bo francoska vlada imenuvala na njegovo mesto svetnika na francoskom veleposlaništvu v Rimi grofa de Dampierre-a.

Ka bi želeli mi kmetje od novoga poslanca.

V punoj meri se zavedamo, kakšo odgovornost prevzeme v zdajšnjih težkih časaj na svoja ramena naš novi poslanec i bo mogoće predosta, če njemi bomo postavili teliko zahtev i predlogov, ki naj bi nam omogoćili živeti bokše i ne od lakote prepadnoti. Mi kmetje i delavci tvorimo najveći del prebivalstva Slovenske krajine i mammo zato pravico, da se vpoštevajo naše zahteve v prvoj vrsti.

Kraljevska vlada je pokazala že vnogo dobre vole za vreditev gospodarskih razmer v našoj državi i mammo v njo tudi popuno zavūpanje. Tudi zdajšnji kmetijski minister dr. Janković je na tom, da bi se zdignole cene kmećkim pridelkom i s tem zbokšao naš položaj. To je najbolje potrebno, ar bomo popunoma osiroteli i pride-mo na kodiško palico.

Če bi se pobokšale cene živini, svinjam, žiti itd., bi se naš položaj jako zbokšao i bi ležej spunjavali svoje dužnosti proti državi. Najti bi trebela nova tržišća za naše kmećke pridelke. Predvsem trbe izbíti iz rok monopol za odao kmećkih pridelkov raznim trgovcom, ki so si ga pridobili zadnja leta i nam na te način delajo sramotno niske cene. Prekūpćevanje s sadjom naj bi se preprećilo i naj bi se več ne dogajalo, da ide naše sadje skozi 5 do 7 rok prve, kak pride od pridelovalca do potrošanca.

Želemo, da se že ednok začne spoštivati načelo *zadrūžne samopomoći kmetov samih*, štero naj bi podpirala v prvoj vrsti najvišija oblast. Trgovina i izvoz kmećkih pridelkov, z živinov, žitom, s sadjom itd. naj bi prišla potom zadrug v kmećke roke.

Da nebi zaostala naša živinoreja, naj se preskrbijo vsi kraji z dobrimi plemenjaki. Naj se ne pošila več k nam plemenske živine, ar so naši lūdje tudi sposobni vzgojiti dobro plemensko živino, celo za odao, samo naj se njim omogoći vzgoja te z izdatnimi subvencijami države i banovine. Kak se spominamo, je dala ban. uprava pred nekaj leti vsem vugodno ocenjenim bikom, ki so ostali edno leto za pleme, lepe premije, s šterimi so se tej mogli vzdržavati. Zdajšnje premije za 2 do 6 bikov, štere izplaćuje banska uprava letno za celo Prekmurje, nikak ne zadostujejo i bi jih trebela konći podeseteriti. Komi se spleća krmiti bika dugši čas, kda ga potom oda po sramotno nizkoj ceni i pri tom vnogo zgubi. Naj se znova vpela sistem za pospešūvanje kmetijstva, ki je valao pred nekaj letmi.

V Slovenskoj krajini se pridelala vnogo mleka, šteroga se ne ponūca vsega. Zakaj se tudi pri nas ne bi začnola z izdelavanjom sirov, zmoćaja itd. na zadrūžnoj osnovi.

Kolićnik za odmero zemliškoga

bila, da je njen tudi med njimi.

Možaki so navadno začeli svoj pogovor z vremenom, da bo še vnaprej vzdržalo lepo, ker se dim vali naravnost v nebo, da bo suša, da bodo miši mnogo pridelkov pokvarile, da je to božja kazen, ker je svet vedno bolj pokvarjen in na Boga nič več ne da. Nekdaj da so bili boljši časi in boljši ljudje, kjer si hotel, si mogel pošteno in zadovoljno živeti. In kovać Janći so pripovedovali, kako je bilo v Ameriki, kako so delali v železni tovarni, da so mašine mnogo dela opravljale same, raztopljeno železo se je kar samo pripeljalo iz topilnega kotla, samo v modele ga je bilo treba vlivati, tako so delali plužna železa; od začetka da je šlo bolj trdo delo od rok in človek je bil ves opećen od drobcev tekoćega železa, ki so se razleteli na vse strani pri vlivanju, sćasoma da se je dalo privaditi in je šlo dobro, še zaslućka je bilo precej. Kovać Janći so si od tega zaslućka prihranili toliko, da so si dali postaviti hišo in kovaćnico.

Nas je najbolj zanimalo tisto vlivanje tekoćega železa v modele, posebno, ker so znali kovać Janći vse tako lepo z rokami pokazati. Samo to se nam je čudno zdelo, da je železo teklo. In kakšni so bili tisti modeli? Po svoje smo si vse to pred-

železo, ki ga bo treba v ponedeljek zgodaj sklepati, malo so se še ozirali okoli, če mogoće kje ne bi bilo kaj v redu, nato so pa potegnili pipo iz žepa in mehūr od pojasa in so si začeli polniti pipo s tobakom. Kmalu se je zasvetilo v kovaćnici. Kovać Janći so si nažgali pipo.

Tedaj je že vedno kdo prišel proti kovaćnici, ko je opazil, da je kovaćnica odprta; Janći so stopili iz kovaćnice, jo zaklenili in možaka sta sedla pod zastrć na stare pluge ali drugo poljsko orodje, ki je čakalo popravila. Poćasi so prišli še drugi.

Mi smo komaj čakali, da so se možaki zbrali in se zatopili v svoje pogovore. Polagoma drug za drugim smo prišli do zastrća, se bojeće bolj od daleć vsedli, da nas ne bi pregnali. To se je večkrat zgodilo, kadar so imeli važne pogovore, katerih mi nismo smeli čuti.

Možaki so mirno vlekli vsak iz svoje pipe, gledali dim, ki je v kolo-barjih krožil nad pipami, in se pogovarjali.

Većkrat sem slišal, da je katera ženska rekla, ko je prišla moža zvati večerji:

— No, ti naši možki pa bodo cele oblake napravili, tako kadijo.

Pa ni bila nič jezna, lepo in moško se ji je to zdelo, še ponosna je

davka, šteri je v našoj krajini previški, naj se zniža od 30 na 20. Naša pola se nemrejo primerjati z zemlov v Slavoniji, kde majo količnik okoli 30, ar so naše njive slabe. Sploh naj bi razna bremena, davki i dajatve, ki belijo našemi kmeti glavo — znižali. Dedni sistem naj bi se vredno tudi pri nas v zvezi s komasacijov kmečkih zemlišč na državne stroške.

Že leta i leta opominamo mero-dajne činitele, da nam Mūra leto za letom trga našo rodovitno zemlo i že celo grozi našim hišam. Naj se ednok instinsko začne z regulacijov Müre. V vnoгих krajaj nemre ljudstvo v koritaj iznucati, ar je presuhi ali premoker. Z državnov pomočjov naj bi se ta zemla zbokšala i s tem povekšali nje-ni dohodki. Naj se že ednok začne z velikimi i hasnovitimi akcijami, ar krpanje ne zaleže vnogo i tudi nema dugoga uspeha. Naj novi poslanec dela na tom, da pride eden del milijarde, šteri je namenjen za javna dela, v Prekmurje. Zahtevamo, da se zdaj na-domestiti, ka je bilo zamujenoga i ka je zgubilo Prekmurje zadnja leta i vse to zavolo naših dozdašnjih gospodov poslancov.

Našim posestnikom je potrebno vsako leto vekšo količino dobrega semena, sadnoga drevja, trsa i cepik, štere naj bi se razdelile po najnižjoj ceni. Prirejkaj se naj razstave kmetijskih pridelkov, zavolo zbokšanje cen. Našoj kmečkoj mladini naj se da prilika do kmetijske strokovne izobrazbe. Zato naj se kemprvle začne s poukom na banovinskoj šoli v Rakičani, štera stoji ešče dozda samo na paperi. Vršijo naj se tudi izobrazevalni i strokovni tečaji pri prosvetnih i stanovskih društva.

Za vreditev naših gospodarskih poslopij, gnojišč i drugih potrebnih zgradb, naj se dajo primerne podpore. V dnešnjih težkih časaj brez izdatnih subvencij ne mogoče misliti na kakše zbokšanje.

Člen zakona od narodnih šolaj, ki pravi, da je vučitelstvo dužno delati v raznih organizacijaj, naj se prepove, ar vučitelstvo bo brez toga paragrafa bole uspešno i z vekšim veseljem delovalo tudi zvüna šole. Vučitelstvo žive v neposrednoj stiski z nami i tak lahko spozna naše največše težave i nam ide na roke.

Zahtevamo, da se z likvidacijov agrarne reforme taki konča. Vse nadalne komisije, štere se vršijo na državne (i s tem na naše stroške), naj se kemprvle prepovejo i opüstijo. Razpoložljiva zemla naj se razdeli med agrarne interesente, zaküpnina pa naj se zniža i napravi končno red pri plačivanji iste.

To so samo ništerne naše zahteve i žele, štere so nas že duga leta pekla i bolela. Ne smo meli človeka, ki bi nam samo v glavnem zacelo te rane i bi nam šo na roko i nas rešo teh težkoč. Glavno njemi je bilo, da

je njegov žep bio pun i da je v Belgrad hodo gledat, kelko je vöra. Mi takšega več neščemo meti, da bi nas on zastopao, naj si bo to gdekoli. Mi ščemo i tudi bomo na tom, da zvolimo takšega človeka, ki se ne prestraši naših zahtev, čeravno je ne lahko to doprinesti, a osvedočeni smo da nam doprineše lepšo bodočnost, kak smo je meli. Edino agilen i mož, sin naše lepe zemle, kak je naš gospod doktor

Fran Klar,

bo mogeo popunoma zastopati naše interese na najvišjem mestu. Samo v njem mam svoje popuno zavüpanje; zato bomo tudi njemi dali vse svoje glase 5. maja.

Kmetje lendavskoga sreza.

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Črensovci. Naša fara je šče izda v znamenji fanjščeka. Nikaki šče izda nemrejo pozabiti veselih fanjščakovih dni. Pa čeravno smo že v zadnjaj številki opominali, pa šče li nega mira. V Trnji šče nikaki izda plešejo. Za celo faro pa vala sledeče: Stariši ne puščajte vaših sinov zvečer okoli, ar nikaj poštenoga ne delajo. Derejo se i rogovilijo po vesnicaj, kak nema živina. Posebno vala to za nedelo. Nedela je Gospodov den i kak vidi-mo, kda se malo zmrači, se že čuje kričanje kokotekov. Posebno vala to za Črensovce gde se nikak, ki pa nej iz Črensovec, dere kak da bi bio gde na planinaj. Dečki spametüjte se, ka nam ne bo trbelo v vsakoj številki vas opominati.

Lendava. Tovarna dežnikov je svoj obrat pa skračila na 3 dni, ar nega odjemalcov za blago. Marele tudi pridejo vö z mode, sunčne so že z mode, zdaj pa ešče za dež morejo vöpriti.

Rakičanskim naročnikom. Širiteo Pertoci se toži, ka njemi naročniki neščejo plačati naročnine i zato nešče biti duže širiteo. Z druge strani pa se pali naročniki tožijo, ka ne dobijo Novin od širitela. Naj tomi nesporazumenlji napravimo konec, prosimo širitela, naj nam naznani imena tistih, ki so tri mesece dobivali Novine i naj njim je do konca meseca marca dava. Naročnike pa prosimo, naj se dajo v Soboti pri č. sestraj, Križova 4., gorspisati, ki ščejo nadalne ostati naročniki pa Novine pri sestraj naj plačajo. Če pa što žele biti širiteo naj to javi na upravo. Dragevole se sprejme. — Uprava.

V. Polana. V nabito punoj cerkvi nam je razlagao življenje v Kristušovom dühi, g. Kolenc Franc, tajnik kat. akcije v Maribori.

Na sirotišnico Deteta Marijke so darüvali g. dekan Jerič Ivan 100 kg kukorice. Bog povrni! — Vodstvo sirotišnice.

— E, pa bi vam nekaj pripovedoval, česar še niste čuli in je prav-zaprav skrivnost. Pa samo malo bi rad, da dobim boljši okus.

Oča Ivan so bili dobrega srca, kodiša Laci ja so radi imeli.

— Na, Laci, da se ti ne bi želodec obrnil zavoljo slabega okusa; dobrega imaš menda samo, če čikaš, ali kadar se žganice napiješ.

Oča Ivan so počasi odprli mehur in vzeli s palcem in kazalcem:

— Potem boš pa povedal, kar še nismo čuli, kakor praviš!

Laci je nastavil dlan in se razveselil:

— Bog vam povrni, oča Ivan, da bi še sto let živeli!

Laci je zadovoljno pokimal in začel žvečiti. Zamižal je z levim očesom in ustnice zategnil na levo stran. To je bil znak zadovoljstva.

Mi otroci smo se tega razveselili, ker sedaj bo gotovo kaj pripovedoval. Le bali smo se, da bi nas možaki nagnali spat. Kajti Laci je pogledal v nebo in tedaj sem opazil, da se že začenjajo tam gori svetiti zvezde.

Laci si je popravil svoje luknjasto pokrivalo. Gotovo je moralo biti staro sto let, kot je zatrljeval Laci. Meni se je zdelo verjetno, ker drugače ne bi moglo biti tako oglodano in luknjasto. Ko se je vsedel na zlom-

Preje trg Svobode, sedaj Vetrinjska ul. št. 30.

SEMENA

vsakovrstna kakor: travna, deteljna, zelenjadna in cvetlična, posebno pa za P E S O neprekosljive kakovosti in kaljivosti Vam priporoča v nakup staroznana trvdka **M. BERDAJS** Ustanovljena 1869. **M A R I B O R** Tel. 23—51 (interur.) CENIKI NA RAZPOLAGO!

Shod zastopnikov občin lendavskoga sreza. V ponedlek se je vršo shod zastopnikov kandidatov našega sreza v Dolnjoj Lendavi v hoteli „Krona“. Kakših 300 naših kmetov se je zbralo v dvorani. Minister Pucelj, šteri je prišeo med nas, je razložo politični položaj v državi i pomen svojega prihoda v lendavski srez. Te je, da sestavi enotni sreski volilni odbor za vladno listo Jevtičovo. I tak se je sestavo od obeh kandidatov — dr. Klara i Hajdinjaka sreski volilni odbor, šteroga predsednik je lendavski župan g. Bačič. Pri tom shodi je vsakši lahko vido, kama se nagiba zavüpanje našega lüstva. Navzoči so ednoglasno glasali za vse dr. Klarove odbornike. Več od toga v prišestnoj številki.

Črensovci. Marca 16. je opravio tajnik kat. akcije, g. Kolenc v našoj cerkvi sv. mešo i držao po njej lepo predgo. Škoda, da je prišlo samo okoli 150 lüdi z naše velke fare na shod. kat. akcije.

Zahvala. Vrednik Novin se toplo zahvalijo vsem, ki so njim na god poslali čestitke.

Žizki. Pri Bomblekovih je vkradenih par kokoši. Vüzem se bliža i de trbelo peneze za pijačo.

Trnje. Naš abiturient, g. Cvetko Ignac, ki je z odličnim uspehom zvršio lani maturo i po njej odišo študirat na ljubljansko vseučilišče, je začüto v sebi pozvanje za duhovniški stan i je zaprosio sprejem v mariborskem bogoslovji, kde je tudi sprejeti. Bog njemi daj stanovitnost.

D. Bistrica. Najšli so v bližini gibinskoga broda mrtvo telo Vinčecove Rozike, štera je pred meseci spadnola v Müro z mlinske brvi i se potopila. Pokopali so jo 16. marca.

Radmožanci. V klet dovce Tej Rozalije so vdrli neznani roparje i so njej odnesli 8 akovov vina. Petnjek z lagvom i z velikoga lagva so si pa tri akove dolztočili. — Pred kratkim so pa z druge kleti odnesli 2 akova vina i 25 litrov žganice. Vse te tolvajije se godijo v lendavskih gorica.

Vinarsko društvo v D. Lendavi ma svoj redni občni zbor v nedelo 24. t. m. ob pol 10 vöri na sreskom načelstvu. Na dnevnem redi je tudi predavanje od vinarstva. Vsi vinogradniki se vabijo.

Beltinci. Po kratkom betegi nas je zapüsto gostilničar Kreslin. Naj počiva vu miri!

njen kos brane, je počasi spregovoril:

— Pravzaprav mi je težko, da vam moram to pripovedovati. Zgodba je nekoliko žalostna in mene posebno užalosti kadar se spomnim nanjo. Pa ker sem vam obečal, moram povedati.

V tem je Laci malo prenehal, se presedel, kakor da bi ga tiščalo na trdem sedežu.

Mi smo se plazili bliže k njemu, da bi bolje slišali pa plaho se oziraje na moške, da ne bi kateri na nas zakričal, ker tedaj bi morali vsi domov in vse naše veselje bi bilo skaljeno. A možaki so zadovoljno vlekli iz svojih pip.

— Nekoč je živela — je pravil Laci — uboga ženska. Pravzaprav je bila sirota. Ni imela ne svoje hiše, ne svojih njiv, le nekaj stare obleke je imela in otroka fantka, ki ga je morala hraniti. Stanovala je zdaj pri enem kmetu, zdaj pri drugem in hodila pomagat delat, kadar je bilo treba, in s tem si je služila za življenje. Da

Kratke novosti.

Gospodarska nevolja i silna sušava sta po ništernih državaj Severne Amerike med farmari povzročile strašno nevoljo. Lüdje mirajo, živali poginjavlejo. V St. Pauli, glavnem varaši države Minnesota, so kmetje prignali pred vladno palačo svojo stradajočo živino, to pa zavolo toga, ar jim je država ne štela pomagati. Tak dugo je živina mükala pred vladinov palačov, dokeč vlada ne dala pol milijona dolarov za pomoč.

Na Kubi je vövdarila revolucija. V ponedlek 11. t. m. večer je bila na Kubi proglašena revolucija. Vlada je proglasila obsedno stanje. Revolucijo vodijo dijaki. Kak revolucija poteka, dozdaž šče ne znano.

Naša sosida Madjarska se tüdi pripravla na volitve, štere pa bodo za 14 dni. Volitev se vdeleži 15 strank. Volilo se bo tajno.

Podatki Društva narodov pravijo, ka je oboroževanje narodov v l. 1934 požrlo 4 milijarde 399 milijonov zlatih dolarov.

Avstrijski hitlerjevci šče izda zmerom prihajajo v našo državo. Pri nas pripovidadlejo, ka se v Nemčiji zbirajo avstrijski emigranti, šteri bodo ob priliki vdrli v Avstrijo i prevzeli oblast.

V Maribori je bio te dni obsojeni na smrt na vešalih Viktor Juhant. To pa zato, ar je že za mlada začno s tolvajijov i bujo ednoga moža z sekirov i nožom, šteromi je zado 22 vdarcov.

V Beogradi je bila 11. i 12. marca prva jugoslovanska razstava obütve.

V bližini vulkana Etne se je ponesrečo angleški hidroavion, šteri je leto iz Angleške v Lingapur. Pri toj nesreči je zadobilo smrt 9 lüdi.

Ceskim društvom v Črensovskoj fari.

Kak smo že preminočoj številki povedali, ka „pravila“ že jako ne odgovarjajo dnešnjim časom i v kelko ne odgovarjajo, bi se naj popravile. Kakpa ka tü morejo priti zraven lüdje, ki so toga zmožni. Mogoče do šteri dedek pravili: „naša pravila so že sto let stara, pa so vsigdar dobra bila, samo zdaj ne bi?“ Ja, ja, pa ravno zato so ne dobra, ka so že sto let stara. Pa da bi se ešče društvo

stavljali in se zamislili, kako se vozi na vozičkih iz kovačnice tekoče vroče železo in mi te vozičke prevračamo in železo teče v modele, od modelov pa padajo plužna železa.

Ogromno bi jih naredili, če nas ne bi pri vlivanju zmotil kodiš Laci, ki je rad prišel med lüdi in pripovedoval zgodbe, katerih je znal na kupe.

— No, Laci, si že kaj čikal danes?

— Ne še, oča Ivan; malo bi mi lahko dali.

— Orehovo listje si naberi!

— Oh, tisto je bridko!

Kodiš Laci je milo pogledal. Ustnice so mu drgetale in nos je vihal, kot bi hotel bogvekak ovohati, da so mu nosnice plale in se je onih par kocin, ki so mu v nosu štrlele navskriž, zvijalo in skakalo zdaj ven zdaj noter.

Človek bi se zasmeljal, tako smešen je bil videti Laci v tem položaju. Pa meni se je smilil, morda zato, ker sem komaj čakal, da bi mu dali malo duhana; zakaj začel ga je navadno zadovoljno žvečiti in je kaj zanimivega pripovedoval. Kako sem si želel takrat, da bi že bil velik in bi smel kaditi in imeti tobak. Laciji bi ga vedno dal.

Laci je še imel upanje ga dobiti:

Proda se hiša v Dolnji Lendavi

z dvema stanovanjema, prostori za gospodarske potrebe in vrtom

— p o u g o d n i c e n i ! ! —

Poizve se v pisarni **Dr. Peterlin Maksa** kr. notarja v Dol. Lendavi

bar po tom vodila, bi bilo dobro. Kak znamo, so to bila meštarska društva, ki so skrbela za svoje siromaške in še i brezposelne detiče. Dnes pa kak vidimo, ne služijo tomi nameni, nego ščista drugomi, kak smo to že prle povedali. Zato bi se pa tej paragrafi mogli brisati iz pravil, pa ešče vnogi drugi. To se pravi; pravila bi se mogla predelati tak, ka bi odgovarjale dnešnjim časom.

Mogoče de ešče šteri poglavar pravo: „Kak ne bi člani meli nikšega haska iz društev, ve se pa meše za nje služijo“! Dobro, to je tudi nekaj i to je lepo; nego poglednimo dale. Eden ceh ma pravimo 500 članov, vsaki plača letno 2 Din članarine, to je 1000 Din. Služi se letno 6 meš, po 20 Din, to je 120 Din. Nekaj odide tudi na sveče, nekaj popravkov pri lampašaj, pa toga vsakše leto nega. Pa lumparije i zapisnikarom ne računajmo nikaj, zato ka toga pri drugih društvaj nega i to je tudi grdo delo, kak smo že povedali. Zdaj pa ešče moremo računati, ka cehi majo do 5000 Din gotovine, od toga ešče tudi pride vsakoletni dohodek na obresti. Kak pa, ka toga tudi ne razmimo, zakaj se na ednoj strani od članov pobera 2 Din članarine, na drugoj strani se pa nabere kapital, šteri tam mrtev leži. Ceska društva ga dnes nemajo gde indri ponucati, kak na piti. Pravimo, ka tak eden ceh ma na leto okoli 300 Din stroškov, ostalo bi nje mi tak z letnimi obrestmi okoli 850 Din. Samo ja: „Slatko vince piti, to me veseli, za lücko se napit, me nikaj ne boli“. Da toga ne bi bilo, te bi ostalo vsako leto telko, pa te bi tudi zadosta bilo pobirati 0:50 Din to je (pétdesét para) letne članarine. Dnes je kriza, cehi pa penez itak ne nūcajo!

Lejko bi ešče dosta napisali od naših cehov, pa zdaj za ednok več nemo.

Či pa vsi dozdašnji opomini nikaj nede pomagali, bomo pisali ešče več i nazadnje bomo prijali za druga sredstva. Na pravo tēr pa ednok društva morejo priti, naj bo etak ali ovak.

Ešče nekaj mamo povedati. Ne ka bi se najšeo takši, ka bi za toga volo začno šinfati „Novine“ ali pa g. Kleklna. To nas je pisalo več članov iz vsej trej cehov skupno. Zakaj pa? Zato, ka je to strašno grdo, kak se ta društva vodijo, kak smo to že povedali i ka to indri nemremo povedati. Naj se skličejo vsako letni občni zbori, pa vse falinge tam povemo i v „Novine“ nemo pisali nikaj.

Zdaj pa dragi možaki na delo, či ščete ka bo mir v društvaj. Či pa ostane vse pri starom, pa bomo po mali začnoli odstopati, pa te cehi naj bodo brez članov. Prle pa ešče segnemo po drugih sredstvaj. Mislimo, ka to vala tudi za cehe po drugih faraj. Či pa ne, pa naj nihče ne zameri. — Več članov iz vsej trej črensovskih cehov.

Raznarodovalna politika na bivšem Ogrskom.

Dr. Demetrij Kirilović, privatni docent belgrajske univerze in direktor Državnega arhiva v Novem Sadu, je koncem lanskega leta napisal knjigo o pomadžarjevanju narodnih manjšin na bivšem Ogrskom. Dr. Kirilović je podal tu natančen zgodovinski pregled odnošajev madžarske vlade do narodnih manjšin v svojem področju, vendar pa se je v glavnem omejil samo na leta 1867—1914, čeprav je pomadžarjevalna politika peštanske vlade mnogo starejšega datuma. Za izhodno točko je vzel l. 1867. zato, ker so tega leta postali Madžari izključni gospodarji Ogrske in se je madžarizacija od tega časa dalje razvijala sistematično v vseh smereh. Ko sta se namreč l. 1867. avstrijska in madžarska vlada pogodili, so morali plačati račun narodne manjšine, ki so bile, kar se Ogrske tiče, izročene ogrski vladi popolnoma na milost. V svoji knjigi podaja pisatelj samo gola dejstva, kar ji daje posebno veljavo. Pomadžarjevalna politika peštanske vlade je prikazana v vseh njenih fazah in etapah in to s prav posebnim oziranjem na šolo. Madžarska vlada je namreč naložila šoli ono nekulturno nalogo, da ubije narodne manjšine na Ogr-

skem. Da bi kar najlaže zadušili odpor in izvedli asimilacijo narodnih manjšin, so Madžari ustanavljali občinske in državne šole; ž njimi pa so hoteli ubiti verske šole, ki jim niso hoteli pri njihovi raznarodovalni politiki slepo služiti in so imele tudi v narodnem oziru blagodejni upliv na ljudstvo. Pisatelj je nadalje obdelal v svoji knjigi vso krivico, ki so jo storili Madžari narodnim manjšinam s takozvanim narodnostnim zakonom iz leta 1868.; pokazal je, kako se niti ta zakon ni izvrševal, marveč so ga prelamljali po mili volji in ga okrnjevali, kar se je le dalo; tu je dalje prikazano delo posameznih peštanskih vlad, med katerimi ni skoro niti ene, ki si ne bi postavila tu primeren spomenik. Da se je pisatelj v svojem delu oziral v prvi vrsti na peštansko raznarodovalno politiko v južnem delu bivše Madžarske, kjer so živeli Srbi, je razumljivo, ker je njegovo delo namenjeno v prvi vrsti Srbom.

Nič manj pa ni zanimiva in važna ta knjiga za nas obmejne Slovence, ki smo dolgo bili pod Pešto. Na njo opozarjamo zlasti vso našo mlajšo inteligenco, ki ji je bilo prihranjeno, da bi bila sama doživela madžarske čase. Vsekakor pa bi bilo potrebno oziroma naloga enega ali drugega naših domačin inteligentov je, da napiše prej ali slej podobno delo, v katerem bi bila obdelana s te strani naša Krajina. Rabili pa bi tako knjigo tudi Slovenci preko Mure, ki ne poznajo dovolj razmer, v katerih smo mi živeli pod Madžari.

Omenjeno dr. Kirilovićevo knjigo je izdalo Historično društvo v Novem Sadu, kjer jo vsakdo lahko naroči. — Erko.

Gospodinjstvo.

Nekaj o kavi. V našoj državi se spiže dosta črne kave, posebno v nešternih krajaj, gde se pije takozvana „turška kava“. Znano nam je, kak slabo upliva črna kava, oziroma njeni najvažnejši del kofein na živce. Ne deluje pa pri vseh vednako. To je odvisno od poedincov, od navade i količine popite kave i tudi ali se pije kava na pun ali prazen želodec. V trgovinaj se dobi takša kava, iz štere je na posebni način kofein že izvzeti; a ta kava je dosta dražjša od naravne kave s kofeinom. Nezaželjeno količino kofeina zmešamo, če dodamo kavi nekaj mleka. Beljakovine iz mleka se vežejo s kofeinom tvoreč težko raztopljivo snov, štero naše telo pomali vpija, tak, ka se v krvi nemre nabrati večša količina kofeina, kak se to dogaja pri pitji same črne kave. Pri nas se pripravla kava na dva načina, na „turški“ i „nemški“ način. Kava skuhana na nemški način, je dosta močnejša od ove.

Ali znate ka, gda vam skipi mleko polejte ploščo štedilnika najprle z jesihom, pa zastržite zgorejno mleko, a zatem potrosite na to mesto sol, pa nikaj nede vonjalo, a mleko štero se je prismodilo, trbe včasih preljeti v drugo posodo, malo dodati soli i posodo z mlekom postaviti v mrzlo vodo, pa mleko zgubi neprijetni duh. Ka posoda, v šteroj se je pripravla riba, izgubi neprijeten vonj po ribi, če jo zribamo s soljov i speremo v čisti vodi. Ka soba zgubi duh po duhani, če se v njo postavi posoda z mrzlov vodov, ar ta vpije v sebi neugoden duh. Učinek vode je ešče vekši, če njoj dodamo malo kalijovoga hiperamangana. Ka se stekleni vrči za vodo ali vaze (kupice) za cvetje lepo dajo oprati, če je čistimo s falačiči že izcejene limone (citrone). Ka citrona odklanja vsakši neprijeten duh od lūka i ribe.

Mleko v našoj hrani. Sveže sedeno mleko je zavolo svoje visoke vrednosti v pogledi na hranljivost nezamenljivo sredstvo za hrano v betegaj obisti, krofa, srca i živcov. Včas, gda hodijo deca v šolo, to je gda se razvijajo telovno i duševno, morajo piti dosta mleka. Što ne prenese mleka, je potrebno, da ga pomali pije z žličicov i s črnim krūhom. Pijte mleko vsakši den, ono nas čuva slabosti i betegov.

Ali se ščete svojega reumatizma, protina osloboditi?

Trganje i smicanje po teli i sklepi, otečeno telo, skrivlene roke i noge, trganje, smicanje i ščipanje po celom teli, pa tudi slabost oči so večkrat posledica reumatizma i bolečin v čontaj, štere trbe odpraviti, ar se bolečine šče vekšajo.

Ponujam Vam

edno zdravilno, scalinsko kislino raztopeče, zmenjavo snovi i izločitev pospešujoče

domače pitno zdravljenje,

štero se na umetni način ščista navadno stavla po ednoj dobrodelnoj zdravilnoj vretni, štero dobrotivna matizemla dava betežnomi človečanstvi.

Pišite mi včas i dobite ščista brezplačno edno povučno razpravo.

Zbiralno mesto pošte:

Ernst Pasternack, Berlin, SO.,

Michaelkirchplatz No. 13. Abt: H. 287.

Zdravstvo.

Reumatizem. Najbole pogosto zbetežajo na tom betegi rudarji, za njimi pridejo tisti, šteri delajo največ v pisarnaj. Zato, ka se reumatizem širi samo te če se vreme dostakrat menjavle, posebno če se friško menjavle. Dosta vpliva na telo tudi prehrana. Zato šteri majo reumatizem naj vživlejo samo sadje, ar s tem pogasijo žejo i odvajajo iz tela vodo, kisline i razne soli. Najbole se priporočajo grūške, koreninasto sočivje, kak mrkevca, koleraba, peteržeo, hren, česnek, krumpri, zadnji najbole, če so pečeni. Ne sme se pa vživati mesa. Po mogočnosti se ogiblmo soli, ostrih začimb i alkohola. Obleka mora biti topla, pa ne preveč. Premočena ali prešvicana se more friško preminiti. Jako koristi gibanje na friškom lūfti. Priporočljive so tudi tople kopeli. Šteri že pa majo reumatizem, tisti najbolše, če pozovejo doktora.

PREKOSNICE.

Janoš i Kobi si pogovarjata.

Janoš pravi Kobiji, da zakaj je tak strašlivi, ka se vsega boji i zosaga. Kobi malo čemerno pogledne Janoša i njemi pravi: „Misliš, da sem jas tudi ti?“ V tom pa je Janoš strelo z revolverom v zrak i pita Kobija: „No, nej si se prestrašo?“ „Ne! Samo prosim te edne spodnje čiste hlače!“

Sirmak i gospa.

Gospa: Vas je ne sram peneze prositi?

Sirmak: Ne gospa. Jaz sam būo eno leto zapreti, ka sam zeo peneze brezi prošnje.

Našim vertinjam.

Med hrano za kokoši ništérni mešajo nekšo posebno farbo, da potem piceki dobijo jako lepo perje.

Či ti kokoš pūšča „čiste“ belice (brez lupine), njoj daj priliko, ka de jela pesik, zmas, lupine, klajno vapno, pa bo za par dni dobro.

Či ti kokoši jejo belice, je to največkrat razvada. Takšim lakomnicam odnesmo jajce včasik kak znesejo. Zdrava kokoš je živahna, rada brska, ma jasen pogled, svetlo perje, dober tek.

Betežna kokoš je žalostna, poveša rep i glavo, perje se razmrši, greben je bledi, nešče jesti.

Kokoši so podvržene jako vnoгим betegom, skoro tak kak človik. Zna priti na nje kolera, tifus, kūga, griža, jetika, driska, nahod, gliste, krof, ozeblina, vuši (kurečnica) itd.

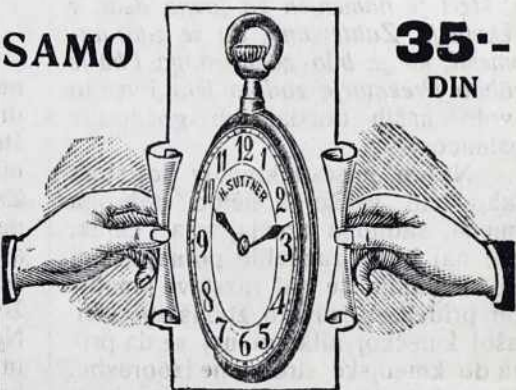
Vanek: Čarne kokoši so dosta bole pametne kak bele.

Oča: Zakaj pa?

SUTTNER-ove VÖRE

SAMO

35.-
DIN

Št. 75712. Metalan anker-remontoar vōra pravi švicarski stroj, solidna izvedba, lepa škatūla samo Din 35.-

Št. 75713. Ista z Radium-svetlečimi številkami i kazalcima Din 45.-

Št. 75730. Jako poznana vōra anker-toar, fini pravi švicarski stroj, povsem lepa i moderna Din 135.-

3-LETNO PISMENO DOBROSTANJE. — Rizike nega, izmenjava dopūščena, ali se pa penezi povrnejo CENIK BREZPLAČNO i poštnine prosto. H. SUTTNER, LJUBLJANA 757. Lastna protokolirana fabrika vōr v Švicarskom.

Vanek: Čarne znajo nesti bele belice bele pa čarnih nikdar.

Vučiteo: No deca, što mi zna povedati, zakaj kokot zapre oči gda spevle?

Barica: Prosim lepo, zato ka vse na pamet zna.

Vinci pokaže svojemi malomi brati Jožeki namalanoga kokota i pravi: To je kokoš.

Jožek: Ne, to je kokot.

Vinci: Jaz pravim, ka je kokoš.

Jožek: Ne je istina, kokot je.

Vinci: Jaz ti pa pravim, ka je kokoš.

Jožek čemerno: To je tvoja figa pa ne kokoš!

Pošta.

— Jauk Karol, Skakovci. Za l. 1935. ešče mate plačati Din 10. — Kous Štefan, Skakovci. Od 45 Din smo odračunali Din 5 za l. 1933, ar je bilo tam teliko zaostanka. Zato nam je v l. 1934. teliko hodilo menje i tak smo Vas terjali s poštninov i stroški vred 6:50 Din. Od poslana naročnine za l. 1935. smo zdaj odračunali 5 Din, tak ka je na to leto plačanoga Din 20.

Preselitev trgovine.

Cenj. odjemalcom dam na znanje, da preselim s l. APRILOM 1935 svojo filijalko trgovino z ledrom iz Beltinec v TURNIŠČE v hš. 112 (Karikova hiša).

Z ednim naznanjam vsem gg. čevlarom, remenarom, lastnikom mlinov i mlatilnic, da sem svojo zalogo ledra, čevlarskih potrebščin, strojnih i šivalnih remenov ešče bole izpopuno ino je davam vse falej.

Z odličnim spoštovanjem

BADER HERMAN
trgovina ledra
DOLNJA LENDAVALA.

Banque S. Baruch et Cie, 11, Rue Auber 11, PARIS — 9e.

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrš i vse bančne posle najkolantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24—18